

FORTIDSMINNEFORENINGEN

VESTFOLD AVDELING

Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

Larvik kommune
Feyers gate 7
3256 Larvik

Tønsberg 21.10.05

Høringsuttalelse til Larvik kommune, **Temaplaner 2005-2009, Larvik.**

Fortidsminneforeningen har valgt å uttale seg til to av temaplanene som vi oppfatter nærmest relatert til våre interesser. Vi kommenterer Miljøvern- og Kulturdelen. Vi vil først bemerke at kulturminnevernet på nasjonalt nivå, i henhold til internasjonal enighet og på basis av lovverket, er organisert til Miljøverndepartementet og oppfattes som en viktig og integrert del av det totale miljøvernet. Dette henger også sammen med at en av kulturminnevernets viktigste oppgaver er å håndtere arealkonflikter og arealforvaltning. Vi vil anbefale Larvik kommune å relatere kulturminnevernfunksjoner til Plan og byggesaksbehandlingen fremfor kultursektoren. Det er viktig at tyngden av kulturminnevernet er tilordnet plan og byggesaksprosessen, fortrinnsvis som en frittstående kommunal enhet med tilstrekkelig intern tyngde. Av hensyn til ryddighet i saksbehandlingen fraråder vi sterkt å legge en slik funksjon til administrativt nivå, dvs. Rådmannsfunksjonen. Slik faglig tydelighet var et politisk premiss da Stortinget i sin tid la kulturminnevernet på regionalt nivå til Fylkeskommunene og presiserte behovet for tydelig saksutredning frem til politisk nivå. Uansett finner vi det naturlig at temaplanen for Miljøvern burde inneholde kommunens ønsker for fremtidige kulturminnevernoppnåelser likestilt med de sedvanlige tradisjonelle miljøvernsaker. Vi ønsker at en sentral måloppnåelse blir å få på plass en slik kommunal kulturminneforvaltning. En forutsetning er imidlertid at en slik oppgave ikke løses med de interne kreftene kommunen i dag har satt av til slike oppgaver, men med nye og kompetente krefter.

Etter vår oppfatning er både visjoner, forståelse og språkbruk i kommunens miljøvern tema av en karakter som også kunne gjenspeile kulturminnevernet. Kulturtemaet derimot virker lite hensiktsmessig tenkt i forhold til kulturminnevern og henfaller til floskler der Miljøvern temaet er direkte og målrettet uttrykt. Vi savner selvstendig og konkret tenkning rundt kulturminnevernets fremtid i kommunen og får lite ut av det som er utarbeidet på det området.

Kommentar Miljøvern temaet:

"Miljø ditt og mitt ansvar HVOR ØNSKER VI Å VÆRE I 2006"

Temaplanen er så langt vi kan se klar og god på naturvern og forurensningssiden, men mangler et perspektiv på kulturminnevern. Kulturminnevernet er definert som en del av det totale miljøvernet og bør innarbeides i kommunens miljøvern sektor, ikke på kultursektoren hvor kommunens kulturminnehåndtering skal ha befunnet seg hittil. Plasseringen virker i dag lite definert og uhåndterlig. Kulturminnevern på kommunenivå bør knyttes til arealforvaltning, dvs miljøvern og plan/byggesak. Det innebærer at det bør settes opp mål for kulturminnevernoppnåelser i denne temaplanen. En sentral målsetting er f.eks. å minimere rivningstakten og bidra til økt gjenbruk, bidra til miljøvennlige rehabiliteringsmetoder og økt kunnskap om håndverksteknikker og tradisjonell materialbruk. Slike satsninger bør rettes mot huseiere og produsenter i vid forstand. Det bør legges opp til å revidere eksisterende bevaringsplaner i retning av bedre ivaretagelse av kulturminner og miljøer.

Kommentar til Kulturtemaet:

"Ekstrem kulturdeltagelse"

Vi viser til følgende formuleringer:

"Alle er nysgjerrige, oppsøkende, pågående og selektive til alle kulturelle uttrykk, søker det ukjente og nye opplevelser."

"Larvik er internasjonalt kjent for en bevisst og aktiv bruk av kulturarven i utformingen av framtida."

FORTIDSMINNEFORENINGEN

VESTFOLD AVDELING

Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

Slike formuleringer er etter vår oppfatning lite egnet til å engasjere normale, vanlige mennesker. Mange vil oppleve både tittelen "ekstrem kulturdeltagelse" og målsettinger som varslers internasjonal berømmelse som ensidig humoristisk. Vi viser i denne sammenheng til Trøndelag og Jämtlands ambisjoner: *"Trøndelag skal sammen med Jämtland bli en ledende region i bærekraftig utvikling internasjonalt"*. Ambisjonen vekket pressens sans for humor. Skal folk få et forhold til dokumentet bør det bringes ned på jorden og forholde seg til folks hverdag på en mer realistisk måte. Vi minner om Tor Åge Bringsverds bok *"Den som har begge bena på jorda står stille"* Bringsverd anbefalte ikke å sveve uten føttene på bakken, men å ta steg fremover, dvs ett ben på jorden av gangen og tilsvarende ett i luften. Dokumentet oppleves å sveve uten bakkekontakt.

Når Rådmannen foreslår Kulturskrintiltak for ansatte i kommunen og bedrifter er det en feil prioritering med uklar rekkevidde. Det er Kulturskrinet i lavere skoletrinn som bør styrkes, og det bør brukes ressurser på videregående skole. Dernest bør man bygge ut åpne tilbud. Det burde være nok å ta fatt på om man overhodet skal få til noe. Både Kulturskrin og Kulturskole foreslås innrettet mot bedrifter og kommunalt ansatte. Å knytte tiltaket til bedrifter og kommuner som selv har råd til å bruke penger på dette i forbindelse med ansattes velferd, er i den situasjon Larvik kommunene befinner seg, sløsing med midler og forfordeling av ressurser. Prioriteringen virker merkelig og lite gjennomtenkt i forhold til prinsipper om likt tilbud til alle. Store befolkningsgrupper faller utenfor temaplanens definisjon av hvem som skal nyte godt av tiltak og som kunne ha mye større behov for offentlig tilskudd. At eldre inngår i kommunens forslag ser vi som et taktisk grep. Helt sentralt i slik satsning står etter vår oppfatning barn og unge som bør prioriteres fordi de om ganske kort tid er borgere som skal bygge samfunnet når vi er borte. Aller minst kan vi se at offentlig ansatte burde prioriteres i denne sammenhengen. Med byplanens politiske utvelgelse av hva som er kultuminner friskt i minne, må det også gjøres noen grep for å frigjøre Kulturskrinet fra eventuell overstyring fra styringsivrige byråkrater. Det blir ikke noe godt læringsgrunnlag av kulturminnedefinisjoner skapt på grunnlag av hva enkelte byråkrater mener er ønskelig arealutvikling ut fra andre premisser. Vi viser til forslag til kommunedelplan for Larvik sentrum.

"Tilrettelegge for at frivillige organisasjoner initierer og deltar i den offentlige kulturdebatten."

Vi vil bemerke om dette punktet:

Fortidsminneforeningen har merket seg at vi etter vår byplankritikk er utsluttet fra kommunale invitasjoner til deltagelse i f.eks. arealplanprosessen som er et viktig forum for debatt. Vi oppfatter det dithen at Larvik kommune ikke er reelt interessert i debatt som imøtegår kommunale meninger. Larvik kommune fremstår som en lite lyttende organisasjon som først og fremst bør kurse seg selv i generell etikk, åpenhet og offentlighet og lovverk på det siste området.

Vedr. Kulturmanifestasjoner

Ved fjordårets Kulturnattarrangement fikk Folkeaksjonen for bevaring av Batteristranda som vilkår for deltagelse at man ikke skulle synliggjøre kritikk mot planene for ødeleggelse av stranden med hotellbygg. Kulturmanifestasjoner er meningsløse uten frihet til politiske uttrykk. Dersom konflikter i lokalsamfunnet ikke kan håndteres uten sensur, er denne posten ikke særlig å strekke seg etter.

"Larvik er kjent som et utadvendt og inkluderende samfunn. Kunst og kultur er sentrale virkemidler i bygging av internasjonale relasjoner og i integreringen av fremmedkulturelle"

I denne sammenhengen bør kommunen arbeide mye med egne holdninger for å bryte ut av det omverdenen ser på som festningsmentalitet og arrogant håndtering av omgivelsene. Det bør legges inn klare ønsker for kommunal selvutvikling. Den instrumentelle forståelsen av kunst og kultur bør ikke dominere i grunnlagsmateriale for virksomhet av kulturell art.

Kulturlivet må forholde seg aktivt til:

FORTIDSMINNEFORENINGEN

VESTFOLD AVDELING

Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

1. Den globale forandringsbølge med krav til hurtig omstilling og endring
2. Kommersiell og internasjonalsert kulturindustri
3. Veksten i kulturforbruket
4. Presset på kunstens rolle som fri og grensesprengende.
5. Kulturutvikling basert på nye samarbeidsformer (for eksempel kultur og næringsliv)

Vi reagerer på at kommunen inkluderer kulturlivet generelt i noe som fremstår som et kulturpolitisk valg. Kommunen formidler holdninger som om det skulle være folkelig konsensus for disse holdningene og tilslører de dype forskjellene det nødvendigvis må være i en sammensatt befolkning når det gjelder kulturforståelse. Rådmannen har valgt å la sin stemme tale på vegne av kulturlivet generelt. Kommunens punkter inneholder temaer som vil håndteres ulikt av ulike individer og organisasjoner, avhengig av politisk og kulturelt ståsted. Å arbeide for en enhetlig kommunal folkemening på slike områder er å basere seg på autoritære former som vi neppe ønsker å assosiere oss med. Skal man f.eks ta enhetlig og monolittisk stilling til punkt 1 vil det ta livet av punkt 4. Man kan ikke forholde seg likt til "den globale forandringsbølge" og "kulturindustrien" uten å ødelegge kunstens rolle som fri, farlig og grensesprengende. Det kommunale prosjektet er umulig og autoritært.

Kulturlivet generelt trives godt uten kommunal overstyring og har vel for en stor del vokst frem på tross av byråkratiet i Larvik kommune. Innbyggerne i kommunen skal naturligvis ikke finne seg i at kommunalt ansatte definerer deres ønsker og virkelighetsoppfatning. Å føre kulturpolitikk er kunstnerorganisasjonenes og kunstnerens oppgave, ikke kommunebyråkratenes. Kommunen bør etter vår oppfatning støtte opp om kulturelle initiativ ved å legge forhold til rette, men ikke selv forsøke å styre denne utviklingen politisk. Riktignok kan man med overdrevent god vilje oppfatte formuleringene i retning av valgnøytralitet, men det er åpenbart en tendens til utilbørlig styring av innbyggernes holdninger og meninger i dette forslaget. I andre saker vi skal komme tilbake til i andre sammenhenger, fremgår det klart at byråkrater i kommunen driver virksomhet med hensikt å svinebinde innbyggernes og organisasjonenes mulighet til å drive kritikk av kommunale forhold. Det bør ihvertfall gjøres klarere dersom man bare ønsker å legge til rette for de som faktisk driver utøvende virksomhet og frivillig arbeide.

Vestfold avdeling av Fortidsminneforeningen er bekymret for kompetansenivået i kommunens kulturminneforvaltning og vi er enda mer bekymret for de sterke kommunale utspillene for å kontrollere og avgrense innbyggernes rettigheter og frihet. Kultur skapes ved folkelig engasjement - ikke ovenfra. Det er det demokratiske systems hovedoppgave i ivareta forskjellene. Vi ønsker den sentrale kulturminneverndelen integrert i Miljøverntemaet, og vi hadde sett det som en fordel om kommunen sørget for kompetent håndtering av kulturminnedelen. Slik kulturdelen fremstår, med tildels merkelige målsettinger og store arbeidsutfordringer for det kommunale byråkratiet, blir forslaget en oppskrift på økt byråkratisering og økte offentlige utgifter uten at resultatet vil forsvare investeringen. Snarere risikerer man å fjerne det personlige initiativ som er grunnlaget for frivillig innsats og underordne det frie og samfunnskritiske kulturliv en snever bejaende saksbehandling.

Fortidsminneforeningen peker på behovet for kompetent saksbehandling av kulturminnevern. Får man i det minste en saksbehandler som ser forskjell på to ulike gamle bygninger er mye gjort. Resultatet av kommunens forslag vil snarere være at kommunen fortsatt vil ligge i endeløse konflikter pga mangelfull saksbehandling av enkeltsaker.

For styret i Vestfold avdeling av Fortidsminneforeningen

Dyveke Bast Leder	sign.	Ragnar Kristensen styremedlem
----------------------	-------	----------------------------------

FORTIDSMINNEFORENINGEN VESTFOLD AVDELING

Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690